

12468 - Müslümanın Ramazan'daki hâli

Soru

Ramazan ayının girişi münasebetiyle müslümanlara neyi tavsiye edersiniz?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Allah Teâlâ, Ramazan ayı hakkında şöyle buyurmuştur:

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ [وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ185]] [سورة البقرة الآية: 185]

"Ramazan ayı, insanlara hak yolu gösteren, doğruyu ve hak ile bâtılın birbirinden ayırt etmenin açık delilleri olarak Kur'an'ın (Kadir gecesinde) indirildiği aydır. O halde sizden kim, Ramazan ayını idrak ederse, onda oruç tutsun. Kim de onda hasta veya yolcu olursa (tutamadığı günler sayısınca) başka günlerde kaza etsin. Allah, sizin için (dîninde) kolaylık ister, zorluk istemez. Bütün bunlar, orucu bir aya tamamlamanız ve size doğru yolu göstermesine, orucun sonunda (Ramazan bayramında tekbir getirip) Allah'ın adını yüceltmeniz, sizi doğru yola iletmesi (ve size kolaylık sağlamasına karşılık Allah'a) şükretmeniz içindir."[\[1\]](#)

Bu mübarek ay; hayır,bereket,ibâdet ve her türlü salih amel için büyük bir mevsimdir.

Bu ay; sevapları kat kat verilen, işlenen günahları büyük sayılan, cennet kapıları açılan, cehennem kapıları kapanan, her türlü günah ve kötülüklerden Allah'a tevbe edilen büyük bir ay ve kıymetli bir mevsimdir.

Bu sebeple hayır ve bereket mevsimlerini, fazîlet vesilelerini ve her türlü nimetleri size bahşetmiş olduğundan dolayı Allah Teâlâ'ya çokça şükredin, kıymetli vakitleri ve fazîletli mevsimleri, Allah'a

itaatlerle ve haramları terk etmekle değerlendirin ki, güzel hayatı kazanıp ölümden sonraki hayata hazırlıklı olabilesiniz.

Samimi mü'min için yılın bütün ayları ibâdet mevsimleridir. Onun için ömrün hepsi, Allah'a taat ve ibâdet içindir. Fakat Ramazan ayında hayır işlemek onun azim ve gayreti kat kat artar, ibâdet etmek için kalbi daha canlı bir hâle gelir ve Rabbi Allah Teâlâ'ya daha çok yönelir.

Kerim olan Rabbimiz, oruç tutan mü'minlere olan kerem ve cömertliğinden dolayı bu kıymetli ayda sevaplarının karşılığını kat kat verir, salih amellerine karşılık olarak onlara en güzel şekilde lütuflandırıp mükafatlandırır.

Bu gece, sanki dün geceki gibiydi. (Yani olaylar, gece ve gündüzler ne kadar da birbirine benziyor.)

Bu günler, sanki bir an gibi hızla gelip geçmektedir. Nitekim geçen yıl Ramazan ayını karşıladık, sonra da onu uğurladık. Ne kadar da kısa bir zaman dilimi sanki! Ramazan ayını bir kez daha karşılıyoruz. Bu sebeple bu büyük ayda salih ameller işlemekte acele etmemiz ve bu ayı, Allah Teâlâ'yı râzı edecek ve O'nun huzuruna çıktığımız zaman bizi sevindirecek şeylerle doldurmamız gerekir.

Peki Ramazan için nasıl hazırlık yapmalıyız?

Şüphesiz Ramazan için hazırlık; kelime-i şehâdeti gerçekleştirerek, kusur ve hatalarını gözden geçirmek veya farzları edâ etmekteki kusur ve hataları gözden geçirmek veyahut da shevî duyguları veya şüpheleri terk etmemekteki kusur ve hataları gözden geçirmek sûretiyle nefsi hesaba çekmekle mümkün olur.

Kul, Ramazan'da ahlâk ve davranışını düzeltmeli ki, îmânda yüksek bir dereceye erişebilsin. Çünkü îmân artar ve eksilir. Îmân, taatle (salih amel işlemekle) artar, günahla eksilir. Kulun gerçekleştirebileceği ilk taat; kulluğu, yalnızca Allah'a gerçekleştirmektir (ibâdeti yalnızca O'na yapmaktır). Kulun, nefsinde Allah'tan başka hak ilâh olmadığına inanıp bütün ibâdetleri Allah'a hâlis kılması ve Allah'a ibâdetinde O'na hiç kimseyi ortak koşmamasıdır. Bizden her birimizin, kendisine isabet edenin (başına gelecek olanın) şaşmayacağını, isabet etmeyenin de isabet

etmeyeceğini (yazılmamışsa, o şeyin olmayacağını) ve her şeyin bir kaderinin olduğunu yakinen bilmesi gerekir.

Kelime-i şehâdeti gerçekleştirmeye aykırı olan her şeyden uzak durmamız gerekir. Bu ise, bid'atlardan ve dinde yenilik çıkarmak gibi şeylerden uzak durmakla mümkün olur.

Yine Velâ ve Berâ mefhumunu gerçekleştirmemiz gerekir. Bu ise, mü'minleri sevmek ve onlara dostluk beslemek, kâfirlere ve münâfıklara düşmanlık edip onları sevmemekle mümkün olur. Müslümanların, düşmanlarına karşı üstün gelmelerine sevinmemiz, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- ve ashâbını örnek almamız, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- ile O'ndan sonraki Râşid halifelerinin yoluna uymamız, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetini ve nerede, hangi renkte ve hangi uyrukta olursa olsun, O'nun sünnetine sarılanları sevmemiz gerekir.

Bundan sonra namazları cemaatle kılmaktaki kusur ve hatalarımızı, Allah -azze ve celle-'yi anmak, komşunun, yakın akrabaların ve diğer müslümanların üzerimizdeki hakları konusundaki kusur ve hatalarımızı, selâmı insanlar arasında yayma konusundaki kusur ve hatalarımızı, iyiliği emredip kötülükten alıkoymak ve karşılıklı olarak hakkı tavsiye etmek ve buna sabretmek, çirkin şeyleri işlememeye ve taatleri işlemeye sabretmek, Allah -azze ve celle-'nin takdir ettiklerine sabretmek konusundaki kusur ve hatalarımızı gözden geçirip nefsimizi hesaba çekmemiz gerekir.

Sonra günahlara ve şehevî duygulara devam etmekten nefsimizi yasaklayıp yasaklamadığımızdan nefsimizi hesaba çekmemiz gerekir. Bu günahlar, ister küçük, isterse büyük günahlar olsun, ister Allah'ın haram kıldığına bakmak sûretiyle gözlerimizle olsun, isterse çalgı aletlerini dinlemek sûretiyle olsun veya Allah -azze ve celle-'yi râzı etmeyen ve O'nun hoşuna gitmeyen yere gitmek sûretiyle olsun veyahut da Allah'ı râzı etmeyen ve O'nun hoşuna gitmeyen şeyi elle tutmak veya insanların mallarını bâtil yollarla yemeye giren fâiz ve rüşvet gibi Allah'ın haram kıldığı şeyleri yemek konusunda nefsimizi hesaba çekmemiz gerekir.

Yine Allah Teâlâ'nın, gece günah işleyenin tevbe etmesi için gündüz elini açtığını, gündüz günah işleyenin tevbe etmesi için de gece elini açtığını gözönünde bulundurmamız ve böyle bilmemiz gerekir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ 133 الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ
وَالكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ 134 وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ
فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَن يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ 135 أُولَٰئِكَ جَزَاءُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ
[وَجَنَّاتٌ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَبِعَمَلٍ الْغَامِلِينَ 136] [سورة آل عمران الآيات: 133-136]

"Rabbinizden bir mağfirete, genişliği göklerle yer arası kadar olan ve takvâ sahipleri için hazırlanmış bulunan cennete koşun. Onlar (takvâ sahipleri) bollukta ve darlıkta Allah yolunda harcayanlar, öfkelerini yenenler ve insanları affedenlerdir. Allah, iyilik edenleri sever. Yine onlar, çirkin bir iş yaptıkları veya nefislerine zulmettikleri zaman Allah'ı hatırlayıp hemengünahlarınınbağışlanmasınıisteyenler -ki Allah'tan başka günahları kim bağışlar- ve bile bile işledikleri (günah) üzerinde ısrar etmeyenlerdir. Onların mükâfatı; Rableri tarafından bağışlanma ve içinden ırmaklar akan cennetlerdir ki, orada ebedî kalacaklardır.(Allah yolunda) çalışanların mükâfatı ne güzeldir!"[2]

Allah Teâlâ başka bir âyette şöyle buyurmuştur:

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ [سورة الزمر
الآية: 53]

"(Ey elçi! Günahlara dalan kullarıma) de ki: Ey nefislerine karşı aşırı giden kullarım! (Günahlarınızın çokluğundan dolayı) Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Şüphesiz Allah, bütün günahları affeder. Çünkü O, (kullarından tevbe edenlerin günahlarını) çok bağışlayandır, (onlara) çok merhamet edendir."[3]

Allah Teâlâ yine şöyle buyurmuştur:

[وَمَن يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَّحِيمًا] [سورة النساء الآيات: 110]

"Kim bir kötülük yapar veya (Allah'ın hükmüne aykırı davranarak) kendine zulmeder, sonra da (yaptığına pişman olarak Allah'a döner ve O'nun mağfiretini umarak) Allah'tan bağışlanma dilerse, Allah'ı çok bağışlayıcı, çok merhamet edici bulur."[4]

Bu nefis muhasebesi, bu tevbe ve istiğfar ile Ramazan ayını karşılamamız gerekir.

Nitekim Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

الْكَيْسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ، وَالْعَاجِزُ مَنْ أَتْبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا، وَتَمَنَّى عَلَى اللَّهِ الْأَمَانِي. [رواه الترمذي وأحمد
والحاكم وابن ماجه]

"Akıllı kimse, nefisini hesaba çeken (Allah'ın emrine itaatkâr kılıp O'nun hükmüne, kaza ve kaderine boyun eğdiren) ve ölüm sonrası için çalışandır. Âciz (Allah'ın emirlerine karşı ihmalkâr davranan) kimse ise, nefisini hevâsına tâbi kılan ve Allah'tan dileklerde bulunarak bunu yeterli gören kimsedir."[\[5\]](#)

Şüphesiz Ramazan ayı, ganimet ve kazanç ayıdır. İşini bilen tüccar, kazancını arttırmak için kazançlı mevsimleri fırsat bilip kollar.

O halde siz de bu ayı; ibâdet, çok namaz kılmak, Kur'an okumak, insanları affetmek, başkalarına ihsanda bulunmak ve fakirlere tasadduk etmekle değerlendirin.

Zirâ Ramazan ayında cennet kapıları açılır, cehennem kapıları kapanır, şeytanlar zincirlere vurulur ve bir münâdî şöyle seslenir:

"Ey hayırlı şeyler yapmak isteyen kimse! Bu isteğini yerine getir, hayırlı işleri yap, ey kötü işler yapmak isteyen insan! Bu isteğinden vazgeç."

Bu sebeple ey Allah'ın kulları! Nebiniz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine sarılıp selef-i salihinize uyarak hayır ve iyilik ehli olun ki, Ramazan ayından günahları bağışlanmış ve salih amelleri kabul edilmiş olarak çıkalım.

Biliniz ki Ramazan ayı, ayların en hayırlısıdır.

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bunlardan -yani Allah'ın yarattığı şeylerin birbirinden fazîletli oluşlarından birisi de- Ramazan ayını, diğer aylardan ve son on gecesini de diğer gecelerden üstün kılmasıdır."[\[6\]](#)

Ramazan ayı, şu dört şeyle diğer aylardan üstün kılınmıştır:

Birincisi:

Ramazan ayında yılın en hayırlı gecesi vardır ki, o gece de, Kadir gecesidir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ 1 وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ 2 لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ 3 تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ ((
[مِنْ كُلِّ أَمْرٍ 4 سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ 5)) [سورة القدر

"Şüphesiz biz onu (Kur'an'ı) Kadir gecesinde indirdik. Kadir gecесinin ne olduğunu sen bilir misin? Kadir gecesi (içerisinde Kadir gecesi olmayan) bin aydan daha hayırlıdır. Melekler ve Ruh (Cebrail) o gecede, Rablerinin izniyle (bu gecede takdir olunan)her türlü iş için iner de iner.O gece, tan yerinin ağarincaya kadar esenlikle doludur."[\[7\]](#)

Bu gecede yapılan ibâdet, bin gecede yapılan ibâdetten daha hayırlıdır.

İkincisi:

Ramazan ayında nebilerin en fazîletlisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e, kitapların en fazîletlisi Kur'an-ı Kerim nâzil olmuştur.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ
[وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ 185)) [سورة البقرة الآية: 185

"Ramazan ayı, insanlara hak yolu gösteren, doğruyu ve hak ile bâtılın birbirinden ayırt etmenin açık delilleri olarak Kur'an'ın (Kadir gecesinde) indirildiği aydır. O halde sizden kim, Ramazan ayını idrak ederse, onda oruç tutsun.Kim de onda hasta veya yolcu olursa (tutamadığı günler sayısınca) başka günlerde kaza etsin. Allah, sizin için (dîninde) kolaylık ister, zorluk istemez. Bütün bunlar, orucu bir aya tamamlamanız ve size doğru yolu göstermesine, orucun sonunda (Ramazan

bayramında tekbir getirip) Allah'ın adını yüceltmeniz, sizi doğru yola iletmesi (ve size kolaylık sağlamasına karşılık Allah'a) şükretmeniz içindir." [8]

Allah Teâlâ başka bir âyette şöyle buyurmuştur:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ 3 فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ 4 أَمْراً مِنْ عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ 5 ((سورة الدخان))
[الآيات: 3-5]

"Şüphesiz biz onu (Kur'an'ı) mübârek bir gecede (Kadir gecesinde) indirdik. Çünkü biz, (Allah'ın hucyeti kulları üzerinde ikâme olsun diye elçiler gönderip kitaplar indirerek insanlara fayda ve zarar veren şeylerle insanları) uyarırız. Katımızdan bir emirle her hikmetli iş (eceller ve rızıklar) o gecede ayırt edilir (takdir edilir). Rabbinden bir rahmet olarak biz (insanlara) elçiler göndeririz." [9]

Vâsile b. el-Eska'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

أُنزِلَتْ صُحُفُ إِبْرَاهِيمَ أَوَّلَ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ، وَأُنزِلَتِ التَّوْرَةُ لِسِتِّ مَضِيْنٍ مِنْ رَمَضَانَ، وَأُنزِلَ الْإِنْجِيلُ لِثَلَاثِ عَشْرَةَ مَضَتْ مِنْ رَمَضَانَ، وَأُنزِلَ الزُّبُورُ لِثَمَانِ عَشْرَةَ خَلَّتْ مِنْ رَمَضَانَ، وَأُنزِلَ الْقُرْآنُ لِأَرْبَعِ عَشْرَةَ خَلَّتْ مِنْ رَمَضَانَ. [رواه أحمد
[الطبراني في المعجم الكبير وحسنه الألباني في سلسلة الأحاديث الصحيحة]

"İbrahim'in Suhufu (sahifeleri), Ramazan ayının ilk gecesinde nâzil oldu. Tevrat, Ramazan'ın altıncı gecesinde nâzil oldu. İncil, Ramazan'ın onüçüncü gecesinde nâzil oldu. Zebur, Ramazan'ın onsekizinci gecesinde nâzil oldu. Kur'ân, Ramazan'ın yirmidördüncü gecesinde nâzil oldu." [10]

Üçüncüsü:

Ramazan ayında cennet kapıları açılır, cehennem kapıları kapanır ve şeytanlar zincirlere vurulur.

Nitekim Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

[إِذَا جَاءَ رَمَضَانَ فَتُحْتُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ، وَغُلِقَتْ أَبْوَابُ النَّارِ، وَصُفِّدَتِ الشَّيَاطِينُ.] متفق عليه

"Ramazan geldiği zaman cennet kapıları açılır, cehennem kapıları kapanır ve şeytanlar

bağlanır."[11]

Yine Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

إِذَا جَاءَ رَمَضَانُ فَتَحَتْ أَبْوَابُ الرَّحْمَةِ، وَغُلِّقَتْ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ، وَسُلْسِلَتِ الشَّيَاطِينُ. [رواه النسائي وصححه الألباني في صحيح الجامع]

"Ramazan geldiği zaman rahmet kapıları açılır, cehennem kapıları kapanır ve şeytanlar zincire vurulur."[12]

Başka bir rivâyette Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

إِذَا كَانَ أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ صُفِّدَتِ الشَّيَاطِينُ، وَمَرَدَةُ الْجِنِّ، وَغُلِّقَتْ أَبْوَابُ النَّارِ، فَلَمْ يُفْتَحْ مِنْهَا بَابٌ، وَفُتِحَتْ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ، فَلَمْ يُغْلَقْ مِنْهَا بَابٌ، وَيُنَادِي مُنَادٍ: يَا بَاغِيَ الْخَيْرِ أَقْبِلْ، وَيَا بَاغِيَ الشَّرِّ أَقْصِرْ، وَلِلَّهِ عُنُقَاءُ مِنَ النَّارِ، وَذَلِكَ كُلُّ لَيْلَةٍ. [رواه الترمذي وابن ماجه وابن خزيمة وحسنه الألباني في صحيح الجامع]

"Ramazan ayının ilk gecesi olduğu zaman şeytanlar ve cinlerin azgınları zincire vurulur, cehennem kapıları kapatılır, onlardan hiçbirisi açılmaz. Cennet kapıları açılır ve onlardan hiçbirisi kapanmaz. Bir münâdi şöyle seslenir.

-Ey hayırlı şeyler yapmak isteyen kimse! Bu isteğini yerine getir, hayırlı işleri yap.Ey kötü işler yapmak isteyen kimse! Bu isteğinden vazgeç. Allah, Ramazan ayında birçok insanı cehennemden azat eder. Bu durum Ramazan'ın her gecesinde devam eder."[13]

Soru:

Şeytanlar, Ramazan'da bağlanmış ve zincire vurulmuş iseler, çoğu zaman her türlü kötülüklerin ve günahların Ramazan'da vukû bulunduğunu nasıl görebiliyoruz? Oysa bunların vukû bulmaması gerekirdi?

Cevap:

Bunun anlamı; orucun şartlarını muhafaza eden ve âdâbını gözeten kimseden bu kötülüklerin ve

günahların vukû bulması azalır.

Veya zincire vurulanlardan maksat; şeytanların hepsi değil de sadece azgın olanlarıdır.

Veyahut da bundan maksat; kötülük ve günahların bu ayda azalmasıdır. Nitekim bu, gözle görülen ve hissedilen bir durumdur. Çünkü bu ayda vukû bulan kötülük ve günahlar, diğer aylara oranla daha azdır. Ayrıca şeytanların hepsinin zincire vurulması, hiçbir kötülük ve günahın vukû bulmamasını gerektirmez. Zirâ kötülük ve günahların vukû bulmasının, şeytanların dışında başka sebepleri de vardır. Tıpkı kötü nefisler, çirkin âdetler ve insî şeytanlar gibi.[14]

Dördüncüsü:

Ramazan ayında pek çok ibâdet vardır. Bu ibâdetlerin bazısı, diğer aylarda yoktur. Örneğin oruç, kıyâm (gece namazı), fakir ve yoksullara yemek yedirmek, itikâf, sadaka ve Kur'an okumak gibi.

Azamet sahibi Allah Teâlâ'dan, bu gibi amellerde hepimizi muvaffak kılmasını ve oruç, kıyâm, salih amelleri işlemek ve kötülükleri terk etmek gibi konularda bize yardım etmesini niyaz ederiz.

Hamd, Âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur.

[1] Bakara Sûresi: 185

[2] Âl-i İmrân Sûresi: 133-136

[3] Zümer Sûresi: 53

[4] Nisâ Sûresi: 110

[5] Tirmizî, Ahmed, Hâkim ve İbn-i Mâce rivâyet etmişlerdir.

[6] "Zâdu'l-Meâd", c: 1, s: 56

[7] Kadir Sûresi

[8] Bakara Sûresi: 185

[9] Duhân Sûresi: 3-5

[10] İmam Ahmed 'Musned'de, Taberânî de 'el-Mu'cemu'l-Kebîr'de rivâyet etmişlerdir. Elbânî de, "Silsiletu'l-Ehâdîsi'-Sahîha", hadis no: 1575'de hadisin hasen olduğunu belirtmiştir.

[11] Buhârî ve Müslim

[12] Nesâî rivâyet etmiş, Elbânî de, 'Sahihu'l-Câmi'de(hadis no: 471) hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.

[13] Tirmizî, İbn-i Mâce ve İbn-i Huzeyme rivâyet etmişler, Elbânî de, 'Sahihu'l-Câmi'de(hadis no: 759) hadisin hasen olduğunu belirtmiştir.

[14] "Fethu'l-Bârî", c: 4, s: 145